

Pieminot 1941.gada deportāciju 80.gadadienu

2021. gada 14. jūnijā aprit 80 gadu kopš Padomju Savienība pēc Latvijas okupācijas organizēja pirmās masu deportācijas – 1941. gadā tika izsūtīti vairāk nekā 15 tūkstoši Latvijas pilsoņu.

Atceres pasākumi:

- 11. jūnijā 13.00, **Latvijas Nacionālais arhīvs atklās virtuālu izstādi: "1941. gada 14. jūnijs Latvijas apriņķos"**. Virtuālā izstāde būs apskatāma LNA mājaslapā www.arhivi.gov.lv.

Izstādes atklāšanas laikā notiks diskusija par 1941.gada deportāciju: tās norisi, kontekstu PSRS represīvajā politikā, vietu tautas atmiņā. Diskusiju būs iespējams vērot portālā "DELFI". Diskusiju vadīs LNA Latvijas Valsts vēstures arhīva vadošais pētnieks Gints Zelmenis. Diskusijā piedalīsies: LNA Cēsu zonālā valsts arhīva vecākā eksperte, izstādes idejas autore un viena no izstādes veidotājām Anda Opoļska; LNA Latvijas Valsts arhīva eksperts un viens no virtuālās izstādes veidotājiem Ainārs Bambals; Latvijas okupācijas muzeja vadošā speciāliste Lelde Neimane; 1941.gadā deportētie Andris Eglītis un Zigrīda Pommere-Pervalova; režisore un projekta "Sibīrijas bērni" autore Dzintra Geka; aktieris un 1941.gadā deportēta bērna pēctecis Juris Žagars.

Projekts tika aizsākts pirms 10 gadiem un publicēto materiālu apjoms laika gaitā tika papildināts: fotogrāfijas, cilvēku atmiņas, arhīva dokumenti, dati par deportēto skaitu katrā apriņķī un citi materiāli.

- **14. jūnijā cilvēki visas dienas garumā tiek aicināti nolikt ziedus dzelzceļa malā pie piemiņas akmens 1941. gadā izsūtītajiem.** Piemiņas vietā no 11.00 – 14.00 Zemessardzes 27. kājnieku bataljons nodrošinās goda sardzi, un tiks atskaņota tiešraide no pasākuma "Aizvestie. Neaizmirstie. 80 gadi kopš 14. jūnija deportācijām".
- **Pulksten 11.00 pasākumā ar nosaukumu "Aizvestie. Neaizmirstie. 80 gadi kopš 14. jūnija deportācijām"** vienlaikus visā Latvijā tiks lasīti 1941. gadā izsūtīto Latvijas iedzīvotāju vārdi. Piemiņas pasākumi notiks arī tautiešu mītņu zemēs ārpus Latvijas. Plkst. 10.50 plānota Valsts prezidenta Egila Levita uzruna.

Cēsīs vārdu lasīšana notiks pagalmā pie vēstures ekspozīcijas "Sirdsapziņas ugunskurs", Pils ielā 12. Šeit kopumā tiks lasīti 203 deportēto cilvēku vārdi. Lasījumus veiks Cēsu teātra dalībnieki, muzikāli papildinās Zane un Māris Rozenfeldi un koklētājs Namejs Kalniņš. Lasījuma mākslinieciskā koncepta autore un režisore Edīte Silķēna.

Lasījumi tiks straumēti reāllaikā platformās LSM.lv un LNB.lv, kur būs pieejama "Karšu izdevniecības Jāņa sēta" izstrādāta digitāla Latvijas karte ar apkopotām saitēm uz tiešraidēm no pasākumiem pašvaldībās.

Pasākumu Cēsu pašvaldībā rīko Cēsu Vēstures un mākslas muzejs un Cēsu Kultūras centrs sadarbībā ar pasākumu aģentūru "Making magic".

Piemiņas pasākumu "Aizvestie. Neaizmirstie. 80 gadi kopš 14. jūnija deportācijām" rīko Valsts prezidenta kanceleja un Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar ekspertiem no Latvijas Nacionālā arhīva, "Karšu izdevniecības Jāņa sēta" un sabiedriskajiem medijiem. Pasākuma idejas autore Sandra Kalniete.

- **Plkst.15.00 pie Amatas stacijas paredzēta jaunizveidotās deportēto piemiņas vietas atklāšana.** Organizators Cēsu Politiski represēto biedrība un tās vadītājs Pēteris Ozols.
- Cēsīs pie Politiski represēto piemiņas sienas **Pils ielas 12 pagalmā izveidota Maikla Makloulina skaņas instalācija "Kad es saku tavu vārdu, es tevi atceros"**. To varēs dzirdēt katru dienu no plkst. 9.00 rītā līdz 19.00 vakarā.

Maikls Makloulins ir īru mākslinieks, kurš 2019. gada rudenī bija Ruckas mākslas rezidenču centra rezidents Cēsīs. Viņš apmeklēja Latvijas okupācijas vēsturei un nacionālās pretošanās kustībai veltīto pastāvīgo vēstures ekspozīciju "Sirdsapziņas ugunskurs" un pauda vēlmi izveidot skaņas instalāciju, kas būtu veltīta okupācijas režīmu politiski represētajiem, un kurā skanētu vairāk kā 600 represēto vārdi, kas apkopoti plāksnēs pie Politiski represēto piemiņas sienas Pils ielas 12 pagalmā. Lai

ieceri īstenotu, ekspozīcijas "Sirdsapziņas ugunskurs" atbalsta fonds sadarbībā ar Ruckas mākslas rezidenču centru 2019. gada oktobrī aicināja cēsniekus piedalīties balss ierakstos Pils ielas 12 pagalmā. Aicinājumam atsaucās Cēsu Jaunās pamatskolas skolēni, Pils kora dalībnieki, Jauniešu domes jaunieši, politiski represētie un viņu radinieki, kā arī NBS Instruktoru skolas Vecākā instruktoru kursa karavīri un ekspozīcijas "Sirdsapziņas ugunskurs" apmeklētāji. Pēc rezidences Cēsīs, mākslinieks atgriezās Īrijā, kur no balss ierakstiem izveidoja skaņas instalāciju "Kad es saku tavu vārdu, es tevi atceros".

Instalācija tapusi ar Īrijas Republikas kultūras atbalsta programmas "Culture Ireland" un Cēsu Kultūras un tūrisma centra finansiālu atbalstu, ekspozīcijas "Sirdsapziņas ugunskurs" atbalsta fondam sadarbojoties ar mākslinieku Maiklu Makloulinu un Ruckas Mākslas rezidenču centru.